

SLOVENSKI PRIMORCI

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Orzoni šte. 58 — Cena oglasom po dogovoru.

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK
Poštni čekovni račun št. 11/5092

Leto II. Štev. 7

GORICA DNE 14. FEBRUARJA 1946.

Cena L. 4.—

Slovenski Primorci in Italija

V zadnji številki našega lista smo jasno izpovedali svoje mnenje glede rešitve primorskega vprašanja. Izjavili smo, da hočemo Združeno Slovenijo, da hočemo federativno Jugoslavijo, ki bo po zgledu velikih demokracij zgrajena na resničnih demokratičnih temeljih in v kateri ne bo mesta ne za fašistično in ne za komunistično diktaturo. Zahtevamo pa od zaveznikov, naj Jugoslaviji, ki sedaj ječi pod pritiskom komunistične strahovlade, pomagajo vrniti resnično svobodo, da bomo lahko tudi slovenski Primorci našli dostojno zaveževanje v svobodni in demokratični Jugoslaviji.

S tem je jasno, da odklanjamo priključitev k italijanski državi. Da ne bo posebno v tem zadnjem vprašanju nobenega dvoma, se nam zdi potrebno, da jasno in nedvoumno povemo, zakaj slovenski Primorci nočemo biti priključeni k Italiji:

1. Ker smo Slovenci in Jugoslovani in zato z nešteti mi vezmi povezani z ostalimi našimi slovenskimi in južnoslovanskimi brati. Združena Slovenija v veliki Jugoslaviji je naš stoletni sen, do čigar uresničitve imamo naravno pravico.

2. Ker nam je fašistična Italija skozi 25 letno zatiranje prizadela tako težke in nepopravljive krivice, da si je za vedno odbila in dokončno odtujila naše ljudstvo. Slovenski Primorci ne bomo mogli nikdar pozabiti, da nas je italijanski fašizem obsodil na smrt in zastavil vse sile, da nas gospodarsko, kulturno in narodno uniči. Nikdar ne bomo mogli pozabiti, da je fašizem ogrožal celo najdražje, kar imamo, našo vero s tem, da je celo v cerkvi zalezoval naš materini jezik in nam vsiljeval svojega. Nikdar ne bomo pozabili, da je v prvi vrsti italijanski fašizem kriv, da je naše dobro in verno ljudstvo postalo žrtev komunistične revolucije, ki je zasejala med nas tako strašno razdejaje.

3. Ker smo zgubili vsako zaupanje celo v demokratično Italijo. Demokratična Italija predfašistične dobe nam je bila nenaklonjena in sovražna: o tem nam pričajo požigi naših kulturnih stavb, pretepi in umori naših najboljših ljudi, neprestano omejevanje našega kulturnega in narodnega življenja. Tu moramo enkrat prav jasno ugotoviti, da v času fašističnega nasilja ni bilo ne v Italiji ne v italijanski protifašistični emigraciji, kolikor je nam znano iz preteklosti, glasu, ki bi se zavezal za nas in odločno obsodil faš-

istično raznarodovalno politiko. Imeli smo vtis, kot da vsi Italijani tiho soglašajo s fašističnim zatiranjem in se skrivaj veselijo našega narodnega pogina. Tudi sedanja demokracična Italija nam kljub zagotovitvam in obljubam ne nudi dovolj jamstva za naš narodni obstoj.

V vsej tej dobi nas je podpirala, kolikor je pač mogla, samo Cerkev.

Iz vseh teh razlogov smatramo, da ne moremo italijanski državi zaupati usode našega ljudstva, čeprav ne gojimo nobenega sovraštva do Italije in do italijanskega ljudstva. Iskreno se veselimo, ker se je tudi ono končno otrslo fašističnega jarma in stopilo na pot demokratičnega razvoja. Kljub temu pa smo globoko prepričani, da je za nas vse najbolje, ako se naša pota ločijo.

Molimo za katoliške Ukrajince!

V novi okrožnici o priliki 350 letnice zedinjenja Ukrajincev s katoliško Cerkvijo pravi Pij XII. med drugim:

„Z veliko žalostjo gledamo, kako je začel divjati vihar preganjanja nad ukrajinsko Cerkvijo. Kar smo mogli zvedeti, nas napolnjuje s skrbjo in strahom. Praznujemo 350 letnico, odkar se je ta krščanska skupina združila z najvišjim pastirjem in naslednikom sv. Petra, a ta obletnica se je spremenila v dan stiske...“

Z veliko žalostjo smo zvedeli, da v krajih, ki so zadnje čase prišli pod rusko oblast, bratje in sinovi ukrajinske Cerkve veliko trpijo radi zvestobe do sv. stolice in da jih z vsemi sredstvi skušajo odtrgati od matere Cerkve in jih proti vesti in proti njihovi volji uvrstiti med razkolnike. V pismu, ki so ga ukrajinski duhovniki poslali vodstvu republike, tožijo, v kako težak položaj je prišla cerkev v zapadni Ukrajini, ker so vse škofo in mnoge duhovnike zaprli in jim istočasno prepovedali, naj se nihče ne drzne vzeti v roke vodstvo ukrajinske cerkve.

Vemo, častiti bratje, da opravljate to strogo postopanje s političnimi izgovori. Ta način ni nov, ni v rabi zdaj prvič. Pogosto so sovražniki Cerkve zvito in zahrbitno obsodili katoličane, da rovarijo proti državi. Da sovražijo Cerkev, niso hoteli očitno pokazati, in tudi danes je nočejo javno preganjati. Tako so delali nekoč tudi Judje, ko so tožili božjega Odrešenika...“

To preganjanje nas še bolj zadene, ker je bilo med vojno, ko so se zbrali k posvetovanju skoro vsi narodi, med drugim uradno izjavljeno tudi to, da se vera ne bo več preganjala.

To nam je vzbudilo upanje, da bosta tudi katoliški Cerkvi povsod zagotovljena mir in prostost, posebno še, ker je Cerkev vedno učila in uči, da je treba v vsi ubogati zakonito svetno oblast v vseli rečeh, ki spadajo v njen delokrog. Žal, da so dogodki, ki jih navajamo, omajali in skoro uničili naše upanje glede ukrajinskega naroda.

IZ ŽIVLJENJA CERKVE

Dne 10. febr. 1939 je preminul papež Pij XI. V zgodovini katoliške Cerkve bo ostal kot eden največjih papežev. Odlukujejo ga zlasti skrb in prizadevanje za Katoliško akcijo, za misijone in za zedinjenje cerkva. Bil je velik borec za resnico, pravico in svobodo Cerkve, ki jo je zlasti branil pred modernimi zmotami fašizma, nacizma in komunizma. Spomnimo se ga v molitvi!

Genova. Umrli je tamkajšnji nadškof kardinal Peter Boetto iz jezuitskega reda. V letih vojne se je posebno trudil, da je obvaroval Genovo pred uničenjem in se je s posebno požrtvovalnostjo zanimal za vse prizadete v vojni.

Anglija. V Oesterley imajo že od prve svetovne vojne posebno semenišče za pozne poklice. Mnogi, ki so tudi med to vojno zrl smrti v oči in presojali življenje v luči večnosti, so se priglasili, da se posvetijo Bogu in skrbi za zveličanje drugih.

Češka. Med nemško zasedbo je bila katoliška Cerkev na Češkem močno preganjana. 310 duhovnikov je bilo zaprtih, 56 ustreljenih. Zaplenjenih je bilo 11 samostanov in dve semenišči. Red usmiljenih bratov je bil ukinjen in odvzetih mu je bilo 30 samostanov. Po osvoboditvi je bilo vsem vse vrnjeno.

Nürnberg. Na razpravah zoper nacistične voditelje se marsikaj pojasni in odkrije. Tudi zadržanje nacistov do Cerkve in Vatikana prihaja na dan. Tako so na neki razpravi razkrili namene, ki jih je imel Hitler z Vatikanom. Obtožba ima v rokah listino, iz katere je razvidno, da je hotel Hitler zasesti Vatikan in se polastiti arhivov.

da bi našel dokaze, kaj se je v Italiji dogajalo za kulisami. Nimitajo pa na razpolago nobene listine, iz katere bi bilo razvidno, zakaj je Hitler svojo namero opustil. Mnogo se je svoj čas govorilo tudi o Hitlerjevemu namenu, da bi umoril papeža, vendar pa nimajo za to nobenega dokaza. Nemci so mislili svojo zmago proslaviti z javnim obešenjem vseh duhovnikov v Nemčiji. Gestapo je že imela tozadevna navodila, ki pa so jih sezgali.

Washington. Mc. Cormak je v zbornici protestiral proti napadom, ki jih že dalje časa izvaja Sovjetska zveza proti sv. stolici. To, kar pišejo Izvestja v imenu vse zveze, je krivično, neresnično in škodljivo za mir med narodi. Vidi se, je rekel, da ima Sovjetska zveza namen, vsiliti svojo diktaturo celemu svetu.

OKNO V SVET

Madžarska se je proglasila za republiko in parlament je izvolil Zoltana Tildyja za predsednika republike.

Udruženje Narodov v Londonu ima v svojih odsekih dan za danem seje. V socialno-gospodarskem odseku so začeli obravnavati vprašanje beguncev, kojih je svet poln. Jugoslovanski zastopnik je kar na kratko tirjal, naj se beguncem odtegne vsaka podpora in naj se zavrnejo v lastne države, ker ne zaslužijo imena beguncev, ampak so po večini izdajalci, ki so se borili proti domovini. Temu predlogu so pa ugovarjali drugi delegati, zlasti gospa Eleanor Roosevelt, vdova po rajnem predsedniku, in belgijski delegat. Trdili so, da se ne sme vseh beguncev metati v en koš in da se to vprašanje ne sme reševati s političnega, temveč s človekoljubnega (humanitarnega) vidika. Zato se bo o tej zadevi še mnogo govorilo in pisalo, predno bo rešena.

V odseku „Varnostnega sveta“ pa se krešejo ruski in angleški zastopniki. Prav ostro so nastopali pri debati o Grčiji in o prisotnosti angleških čet v tej državi. Rusija hoče, da Anglija svoje čete odpokliče, Grčija sama pa prosi, naj bi ostale. Bevin je pri eni teh debat udaril s pestjo po mizi in izjavil, da je fraza: „Britanska vlada je grožnja za mir“ del stalne propagande, ki jo vrši Moskva in komunistične stranke vseh dežel na svetu. Za generalnega tajnika Udruženja narodov je bil izvoljen norveški zunanji minister Trygve Lie, eden izmed najpoštenjših in najzmožnejših diplomatov, kakor pišejo angleški časniki.

Jugoslavija. V Sloveniji sta bila obsojena zaradi izdajstva duhovnika župnik Ignacij Škoda iz Škocijana na 20 let in Stanko Kapš, kaplan iz Dolenje vasi pri Ribnici, na 15 let prisilnega dela in oba na izgubo državljanških pravic - poroča „Ljudska pravica“.

vprašani sv. vere in poljskega naroda. Njihova skrb za duše jih je prisilila k temu, čeravno razmere, v katerih živijo, niso rožnate. Poljska živi pod vplivom Sovjetske zveze in zato uvajajo tam to, kar jim naročajo sosedje. Tako je povsod, kjer so pod vplivom boljševiške Moskve, A neustrašni škofje dvigajo svoj glas tudi če se radi tega postavljajo v življenjsko nevarnost. Braniti morajo resnico in temelje človeka vrednega življenja.

Ustavodajna skupščina v Belgradu je izglasovala odobritev ustave. S tem je bila njena naloga dovršena. Nato se je prekrstila v jugoslovanski parlament in maršal Tito je podal svojo ostavko. Parlament je ostavko sprejel in soglasno zopet poveril njemu sestavo nove vlade.

Churchilov sin Randolph, ki je živel več let v glavnem štabu partizanske vojske pri maršalu Titu, popisuje sedanje stanje v Jugoslaviji. Pravi, da je začela vlada na Hrvaškem in še bolj v Sloveniji v zadnjih tednih zelo ostro borbo proti katoliški Cerkvi. Sam je obiskal zagrebskega nadškofa Mons. Stepinca, ki mu je pokazal precej velik kamen - spomin na kamenjanje, ki ga je doživel v bližini Zagreba. Ko se je s svojim „jeep“ odpeljal izpred škofije, ga je z avtom zasledovala OZNA in se je moral legitimirati. „Tako sem mogel ugotoviti, kako hudo je nadzorovan nadškof in vsi oni, ki ga obiščejo“ - piše g. Randolph. Pa tudi z Vatikanom je nadškofu onemogočena vsaka zveza.

V Zagrebu je zvedel od mons. Rytig-a, da je zdaj zaprtih v ječi 100 katoliških duhovnikov. Povedal je to pozneje med kosilom maršalu Titu - in ta se je zavzel, ker je mislil, da je le kakih 5 do 6 hrvaških duhovnikov pod ključem. Zato piše g. Randolph, da se mu zdi, da je to preganjanje Cerkve le bolj sad komunističnih skrajnežev v Hrvatski in Sloveniji, kot pa delo osrednje vlade.

London. V Amsterdamu je demonstriralo okoli 20 tisoč oseb za mirno in sporazumno rešitev indonezijskega vprašanja z geslom: „Nobene vojne naroda proti narodu več, ampak medsebojno sodelovanje narodov.“

Washington. Zelo pameten predlog je stavil ameriški general Lydings, da bi se namreč sklicala svetovna razorožitvena konferenca, ki naj bi sklepala o razorožitvi vseh armad pred letom 1950, tako da bi do takrat dosegli ta cilj. Po letu 1950. bi smele obstajati le še naslednje oborožene sile: 1) zasedbene po premaganih državah, 2) armade Udruženja narodov in 3) v vsaki državi le za vzdrževanje notranjega miru potrebni vojaški oddelki. To bi bila res. smrt militarizma, ki je bil skrivaj toliko-kega gorja v tekočem stoletju. Razorožiti bo pa treba najprej človeške nebrzdane strasti.

Okno v svet

Rusija. Rusija ne bo poslala oboroženih čet, da bi zasedle del Japonske, kakor je prvotno nameravala, ampak bo zastopala le v nadzorstvenem svetu z enim generalom in njegovimi svetovalci.

So pa s februarjem začele zasedati Japonsko tudi angleške čete, medtem ko je Kitajska izjavila, da za sedaj še nima v ta namen razpoložljivih vojakov.

Ukrajina in Bela Rusija sta zaprosili UNRRO za pomoč v živežu in obleki.

Iz Rusije odhajajo domov Poljaki, ki so bili tam v ujetništvu. 900 tisoč jih je že odšlo, na vrsto pride še 800 tisoč mož. Pa tudi okrog 400 tisoč Poljakov kmetov se misli preseliti iz onega dela Poljske, ki je sedaj pripadel Rusiji.

Na Kitajskem so zaključili dogovor vseh kitajskih strank. Dogovorili so se o sestavi bodoče ustavodajne skupščine, ki bo imela nič manj kot 2050 članov - pa pomniti je treba, da ima Kitajska 400 milijonov prebivalcev. Tudi o armadi so se dogovorili, da pride vsa pod vodstvo osrednje vlade; do zdaj sta bili dve ločeni armadi, ker severna, ki jo vodijo komunisti, ni hotela priznati čungkinške vlade.

V Švici pa imajo že kak teden potresne sunke. Napravili so na poslopjih precej škode, ki jo cenijo na preko 120 tisoč dolarjev.

Na Japonskem bodo 31. marca pod nadzorstvom generala Mac Arthurja, poveljnika ameriških zasedbenih čet, svobodne volitve, pri katerih bodo imele prvič v japonski zgodovini tudi žene volilno pravico.

New - York. Vojna iznajdba „radar“ bo služila tudi kot dober napovedovalec vremena, pravijo ameriški strokovnjaki. Vihar preteklega septembra na Floridi je radar napovedal 20 ur pred njegovim prihodom.

London. Med Anglijo in Singapurom na južnem koncu Azije se je začela stalna zračna plova. Imela bo 8 vmesnih postajališč - eno tudi na Siciliji - ter bo vožnja trajala 57 ur. Koliko bo stal vozni listek, časopisje ne pove.

London. Avstrija se pri vevlastih poteguje, da ji zopet priključijo Južno Tirolsko, ki jo je morala l. 1920. odstopiti Italiji. Italija pa tej deželi ponuja neko gotovo avtonomijo. Zanesi se, človek, na besede in obljube.

Poprave vojne škode na poslopjih.

Kakor smo izvedeli pri tozadevnih uradih, se sprejemajo sedaj le še prošnje za popravilo javnih stavb (šole, župne cerkve, župnišča, občinski domovi).

Od zasebnih stavb pridejo v poštev le one, ki so bile uničene ali poškodovane naravnost od nemških vojaških sil.

Za vsa druga zasebna poslopja je rok za vlaganje prošnji pretekel in je treba čakati novih odlokov.

Prošnje za popravilo, oziroma vzpostavitev javnih poslopij je treba nasloviti na Genio civile, Via Dante v Gorici. Da bo postopek hitrejši, se prošnja lahko pošlje potom Zavezniške vojaške uprave A.M.G. na prefekturo v Gorici, a naslovljena mora biti na Genio civile.

Pri cerkvenih stavbah mora biti priloženo škofijsko potrdilo, da je cerkev župnijska (ne podružnica) in župnišče sedež župnika samostojne duhovnije.

Za popravilo zasebnih poslopij, poškodovanih ali uničenih od nemške vojske, je treba prošnjo nasloviti in poslati na Zavezniško vojaško upravo A.M.G. v Gorici.

Dobro je, ako se še prošnjam priloži popis vojne škode in proračun za popravilo, sestavljen od kakega stavbenika, ali to ni nujno. Uradni inženirji bodo itak na licu mesta pregledali in preцениli škodo.

Te ugodnosti veljajo le za ozemlje, ki je pod Zavezniško vojaško upravo.

Domače novice

POSLANO

Prosim, da bi priobčili sledeči moj odgovor na razne zlonamerne klevete proti meni, ki jih je priobčil „Soški tednik“ dne 2. februarja t. l.

Očitki in odgovori: Prvi očitek: „Naš gospod župnik je preteklo leto kar tako brez slovesa zapustil svoje ovčice“.

Odgovor: Zapustil sem jih trenutno, ker peta božja zapoved pravi: Ne ubijaj in ne pusti se ubijati. Nekateri solkanski komunisti gotovo še niso pozabili, kako so lani poslali k meni v župnišče oboroženega zločinca, da me „likvidira“.

Drugi očitek: „Zapustil nas je, ko je volk razsajal po naši deželi“.

Odgovor: Volk še vedno razsaja po naši deželi.

Tretji očitek: „Opozarjamo g. župnika, naj vestno opravlja svojo službo“.

Odgovor: Saj bom! Dokler bom živ, bom učil, da je brezbožni komunizem največje zlo našega časa in za ljudstvo najhujša nesreča.

Četrti očitek: „Odgovoren je za vse pridige onih, ki jih najame“.

Odgovor: Velja! Peti očitek: „Koliko je naš župnik pripomogel h krvavo zasluženim svobodi?“

Odgovor: H komunistični svobodi nič! K resnični svobodi našega naroda pa le nekaj: že za časa fašistične okupacije sem grajal vsak zločin, ki se je izvršil v moji fari; naše otroke sem učil krščanski nauk v materinščini v kljub prepovedi kvesture, dočim so takrat nekateri moji farani, danes tovariši, nosili črne srajce; nekateri drugi pa so vedno govorili o domovini, za katero pa niso nič storili, niti svojih otrok niso naučili slovenskih črk č, š, ž.

Šesti očitek: „Rdeča zastava ni znak prepričanja, ki zanika posmrtno življenje...“

Odgovor: Rdeča zastava je znak brezbožnega komunizma. Cerkevni predpisi prepovedujejo cerkveni pogreb z zastavami, ki so veri sovražne.

Sedmi očitek: „Naša vera nam je sveta, spoštujemo jo.“

Odgovor: Sveto vero in njenega božjega Učenika spoštuje, kdor posluša sveto katoliško Cerkev in njene služabnike.

Osmi očitek: „Gospod kaplan seje razdor, zlorablja prižnico za politično uro...“

Odgovor: Sejati razdor pri ljudeh, ki so vsi enotni v zmoti in zlu, je imenitno delo in sveta dolžnost. Zločin je le sejati razdor med ljudmi, ki so enotni v resnici in v vsem dobrem. To pa delajo komunisti - in ne g. kaplan. Očitek, da se duhovnik vmešava v politiko, ko uči resnico in pobija zmoto, je tako star, kakor krščanstvo samo. Že Kristusu so očitali hodobni farizeji, da se vmešava v politiko, da brani cesarju davek dajati, da je sovražnik ljudstva in da ga je treba zato likvidirati“.

Če bi danes živel Kristus, bi veljal pri komunistih za največjega belogardista, reacionarja in izdajalca.

Dal sem dopisniku Soškega tednika in javnosti nekaj odgovorov na razne klevete proti meni in gospodu kaplanu. Te klevete proti našim duhovnikom so več ali manj vedno ene in iste, kakor je eden in isti glavni cilj komunizma: polagoma, po ovinkih spraviti ob kredit katoliško cerkev ter izrvati vero iz človeških src ter jo pognati iz sveta.

Opomba: Nekateri moji farani se ne sramujejo, imenoma blatiiti svojega dušnega pastirja po časopisih. Ako bi bil jaz enako brezobziren, bi lahko brez težav navedel nekaj imen svojih faranov, ki so v zvezi z resničnimi zločini in umori. Kot pastir jim pa pravim samo: Bog vam greh odpusti!

Zaključim podobno kakor dopisnik podlega članka: Mi pojdemo svojo pot naprej do končnega cilja. Pri tem nam bo svetil KRIŽ, tisti KRIŽ, ki je simbol naše borbe in naše končne zmage!

Dr. Božo Kjačič, župnik v Solkanu

Dopolnilo k „Pojasnilu“

„Primorski dnevnik“ je prinesel dne 8. febr. 1946 na drugi strani v tretjem stolpcu sledeče:

„Pojasnilo. — Po naknadnih pojasnitvah smo ugotovili, da se navedbe, priobčene v našem listu dne 2. VIII. 1945 o gospodu župniku Izidorju Zavadlavu iz Gorenjega polja, ne strinjajo z dejanskim stanjem. S tem popravljamo te navedbe, ki jih je naš list pomotoma objavil.“

Za uredništvo „Primorskega dnevnika“ — Jože Koren, takratni odgovorni urednik“

S tem pojasnilom je tržaški list po svoje popravil krivico, ki jo je bil storil č. g. gorenjepoljskemu. Mi smo imeli že pritožbo o tem pisati in smo dne 20. dec. 1945 objavili pod naslovom „V obrambo resnice“ izjavo, ki so jo dali domači farani o svojem dušnem pastirju g. Iz. Zavadlavu. Sedaj je tudi „Prim. dnevnik“ priznal, da je bilo res, kar smo mi tam objavili.

Toda s tem „pojasnilom“ nikakor še ni poravnana vsa krivica. Partizansko časopisje je njega dni na vsa usta razkricalo ta slučaj g. Izidorja Zavadlava, ki ga je „Prim. dnevnik“ prinesel pod krivičnim naslovom „Duhovnik - fašist se je vrnil“. Ne samo primorsko slovensko časopisje, tudi časopisje v Jugoslaviji je ponatisnilo omenjeni članek, celo radio Ljubljana je poročal o njem. Torej so vzeli dobro ime č. g. Izid. Zavadlavu pred vso slovensko javnostjo in z njim vsej slovenski primorski duhovščini. Skupaj z njim so hoteli oblatiti nas vse, da smo fašisti, krvniki, ovadnihi, ki smo svoje ljudstvo izdajali, ki smo odrekli zakramente obsojenim talcem še tik pred ustrelitvijo, ki nismo hoteli maševati za njihove duše in podobno. Vse to so očitali v tistem članku g. Zavadlavu, vse to so raztrosili v slovensko javnost kot čisto resnico o gorenjepoljskem gospodu. S tem pa so hoteli zadeti ne samo dotičnega župnika, temveč vso primorsko duhovčino, v kolikor je bila reacionarna in belogardistična“.

Sedaj so bili gospodje pri uredništvu „Primorskega dnevnika“ prisiljeni, da se malo bolj natančno informirajo, kako je prav za prav bilo z vso tisto zadevo, ki so jo oni s tako gotovostjo razobnali v svet. Prisiljeni so bili, ker jim je grozila tožba in z njo neizogibna obsodba. Te dni bi se namreč morala vršiti obravnava na sodišču v Trstu in vsakomur je bilo jasno, da bo odgovorni urednik obsojen zaradi

žaljenja časti. Zato so se gospodje malo bolje informirali in ugotovili „da se priobčene navedbe... ne strinjajo z dejanskim stanjem“. Torej po šestih mesecih so si preskrbeli „naknadna pojasnila“. Zakaj si jih niso preskrbeli že prej, predno so objavili tako hude obtožbe zoper g. Zavadlava? Vsak častnikar, ki mu je do tega, da se resnica piše v njegovem listu, bi bil to storil. Toda nam je znano še več. Mi vemo, da je župnik gorenjepoljski ponudil duhovniku mirno pobotanje brez sodnije in brez tožbe, če bi oni popravili v svojem listu, kar so o njem po krivici napisali, ker so bili neoločno informirani. Toda uredništvo ni na njegovo lojalno ponudbo niti odgovorilo. Zaradi tega smo zahtevali od g. župnika Zavadlava, da mora iskati zadoščenja krivičnim obdolžitvam na sodniji, če že ne zaradi sebe, zaradi ostale duhovščine, ki je vsled teh klevet trpela na časti in dobrem imenu. Ko so končno pri uredništvu „Prim. dnevnika“ uvideli, da gre za res, so pristali na kompromis in objavili zgorajšnje „pojasnilo“.

Stem je vsaj deloma popravljena krivica, storjena č. g. gorenjepoljskemu in z njim vsej primorski duhovščini. Toda kdo bo popravil vse pohujšanje, ki je nastalo vsled tega pri mnogih, ki so na slepo potem trdili, da so duhovniki izdajali, morili itd. in trdijo to še danes?

Končno je naše mnenje, da bi ta slučaj lahko izmudril urednike pri nekaterih časopisih, ki se zdi, da jim je glavna skrb napadati duhovščino. Upamo tudi, da bo prišel dan, ko se bo pokazala resnica tudi o delu drugih duhovnikov in bodo postavljeni na laž vsi tisti, ki sedaj grdo o njih govorijo in pišejo. „Laž ima kratke noge“.

Volče

Tudi mi se moramo kdaj oglasiti v dragem nam „Slovenskem Primorcu“, ki ga leden za tednom komaj čakamo, ker je pač edini glasnik naše vere in prave ljubezni do naroda.

Pristaši komunistične Jugoslavije se trudijo na vse pretege, da bi Zavezničkom dokazali, kako vsi Volčani hrepenimo po Titovi Jugoslaviji. Resnica pa je ta, da je le nekaj osebno zainteresiranih ljudi za tako Jugoslavijo. Ti pa skušajo z lažmi in grožnjami še druge zajeti v svoje mreže. Na žalost je veliko preprostih ljudi, zlasti mladine, ki se dajo preslepiti. Še več je seveda takih, ki viecejo komunistični voz iz samega strahu. Naša dežela je kakor začarana. Še nikdar ni po njej ragovili toliko „strahov“ in „strašil“.

Upamo, da se ljudstvo kmalu opogumi in da bo istim par razdiralcem miru in roditeljem sovraštva pokazalo, kaj prav za prav misli in hoče. Med komunističnimi zgarjari ni nobenega, ki bi veljal za poštenega in značajnega Slovenca.

Na tem mestu moramo povedati nekoliko besed v zgovor našega g. župnika. Težko je povedati, koliko dobrega je ta gospod napravil volč mski fari. Zlasti med nemško okupacijo je preprečil marsikatero gorje. Nehvaležniži so na vse to pozabili. V zahvalo ga psujejo in mu grozijo. Obenem ga ponavljajo po zgledu vseh papig v deželi, da niso proti veri.

Radovedni smo, kdaj se bodo komunistične gramofonske plošče obrabile. Takrat bodo začeli ljudje spet s svojo glavno misli — in bodo zares ljudje, svobodni in srečni.

Obvestilo

Višje šolsko nadzorništvo v Gorici sporoča:

a) Učenci srednješolskih zavodov, begunci iz Zadra, Reke ali z ozemlja Julijske Krajine, ki ni pod upravo Z.V.U., so v šolskem letu 1945-46 lahko oproščeni plačevanja šolnine in izpitnih pristojbin, ako pripadajo družinam v slabih gnotnih razmerah ter so morali zapustiti svoje domove radi vojnih dogodkov.

b) Visokošolci pa bodo lahko sprejeti in oproščeni plačevanja pristobin v akademskem letu 1945-46 v morebitne polletne tečaje, ki so pridržani za dijake, ki prihajajo iz ujetništva, za partizane, begunce in druge, ki radi vojnih dogodkov niso mogli obiskovati vseučiliških predavanj v preteklih letih. Mestno zupanstvo sporoča: S 1. febr. je povisan davek na vinske pijače, meso in druge jestvine. Novo davčno tarifo si ogledite pri užitinskem uradu ali pri Trgovski zvezi.

Versko - vzgojni sestanek

V sredo 20. t. m. se bo v prostorih stolniškega župnega urada vršil običajni versko-vzgojni sestanek za slovenske učitelje in profesorje.

Novi grobovi. V Tržiču je umrl msgr. dr. I. Mazzi, dekan in župnik. Preminul je nidi msgr. dr. Jakob Brumat, dolgoletni ravnatelj Centralnega semenišča. Naj v miru počivata!

Soškemu tedniku

Nek pajek je mreže razplel, da kako mušico bi vjel: nek'dan pa zagradi čebelo, ki med ima in pa - želo. (Simon Gregorčič)

1. V vseh časih preganjanja Cerkev so se našli posamezni duhovniki, ki so Cerkev zatajili in potegnili s njenimi sovražniki. To so delali iz katererega izmed sledečih razlogov: iz strahu, iz častilakomnosti, zaradi gnotnih koristi, da se rešijo celibata.

Ne čudimo se, ako je tudi med nami kak duhovnik, ki piše v slovenske komunistične časopise in napada sbrate-ljudstvu v pohujšanje, sebi pa v sramoto.

2. Tujec med našim ljudstvom ni naš list, ampak prej bi bil Soški tednik. Tujec se mora namreč z grožnjami vsiljevati ljudstvu in ga celo z lažmi pridobivati zase. Pošten domačin pa je dobro znan in pošten ljudje mu radi verjamejo tudi ko govori take resnice, ki so človeški slabosti neprijetne. Tesno povezanost našega lista z ljudstvom razodeva dejstvo, da stoji za njim slovenska duhovščina in z njo najboljši del našega ljudstva, da prejema toliko darov in iz vseh delov dežele zelo pohvalna in bodrilna pisma.

3. Prav radi priznamo, da so mnogi ljudje doprinesli iz resničnega idealizma zelo velike žrtve, toda za drugačne ideale.

4. Naš list od leta 1941. do l. 1945 ni mogel spat, ker ga takrat še na svetu ni bilo. Odkar pa živi, je zelo buden in čuje kot skrben varuh nad našim ljudstvom podnevi in ponoči. Zato se pa sovražni ljudje nanj jezijo, ker pač ne morejo nemoteno sejati ljuljko na njivi našega naroda.

5. Mi ne poznamo ne Jugoslavije Soškega tednika, ne domobranske in ne kraljeve Jugoslavije, ampak Jugoslavijo Slovencev, Hrvatov in Srbov ter, če hočete, še Bolgarov, ki želijo v popolni enakopravnosti in ljubezni živeti „pod streho hiše ene“. Odklanjamo pa vsako Jugoslavijo, pred katero morajo tisoči poštenih ljudi iskati zavetja v tujini. Imenovati edino pravo Jugoslavijo tisto, ki nudi popolno in celo razbrzdano svobodo samo pristajšem ene stranke... je ne samo proti „narodnemu šovinizmu“, ki ga obsojajo naši komunistični listi, ampak tudi proti vsaki najprimitivnejši ljubezni do svojega naroda.

6. Naše mesto ni med kričači, ampak med delavci. Delavci naj pridejo k nam in ne mi h kričačem!

Obvestilo duhovnikom

Splošna pastoralna konferenca za mestne duhovnike bo 14. februarja ob 4. uri v Centralnem semenišču.

Poleg tega bo istotam vsak tretji četrtek v mesecu ob treh (neposredno pred duh. obnovo) pastoralna konferenca za slovenske duhovnike. Prva bo 21. febr.

Darovi

Iz Kozance 200, iz Kanala 100, mož brez suk-je 500, mož s sukno 400, verjani Janez 100, neimenovani 310, Fajdiga J. 50, zavedna slov. dekleta iz Vedrijana 500, iz Logov 100, A. S. iz S. 100, fantje in dekleta z Banjske planote 500, iz hribov 300, N. N. 150, iz Brd 250, iz Brji 100, iz Rihemberga 184, Zorič J. Rim 500. — Bog plačaj!

Odgovorni urednik msgr. ALOJZIJ NOVAK
Tiskano z dovoljenjem A. I. S.
Tisk. G. Lucchi - Gorica